

Beroepenstructuur orthopedagogische zorg

De samenvatting

Orthopedagogiek

De orthopedagogiek is een unieke wetenschap, die een beroepsgroep opleidt met een specifieke expertise: wetenschappelijk onderbouwde kennis over opvoeding, wederzijdse beïnvloeding en ontwikkeling. Kenmerkend voor een orthopedagoog is dat deze altijd en planmatig het systeem rond een kind, jongere of volwassene in een afhankelijkheidsrelatie betreft.

Die waarde bewijst zich in verschillende werkvelden als jeugdhulp, onderwijs, gehandicaptenzorg, ouderenzorg en volwassenen-ggz.

Orthopedagogen begeleiden naast ouders ook leerkrachten, dagelijks begeleiders en alle andere beroepsopvoeders in onderwijs, jeugdhulp, gehandicaptenzorg, ggz-instellingen en ouderenzorg.

De NVO gaat uit van 'bekwaam is bevoegd' en wil die bekwaamheden transparant maken. Gezien de variëteit aan zorgvragen waarop orthopedagogen inspelen is dat een uitdaging. De NVO ontwikkelde een beroepenstructuur orthopedagogische zorg die met **zeven** kenmerken in de steigers staat en nog verdere doorontwikkeling vergt.

1. Opleidingsniveaus

De orthopedagogiek kent:

- De universitaire master opleiding orthopedagogiek (geaccrediteerd door de NVO);
- De postmasteropleiding tot het BIG-geregistreerde beroep orthopedagoog-generalist (aangewezen door de minister van VWS).

Een complete beroepenstructuur vraagt mogelijk vanuit cliënten en werkgevers ook om een specialisme orthopedagogiek. Dit is een verdere verdieping van de postmasteropleiding, gericht op uiterst complexe (maatschappelijke) situaties én op inhoudelijk leiderschap. Als uit onderzoek de wens en noodzaak hiervoor blijkt, zal dit specialisme verder ontwikkeld worden.

Er is een duidelijk onderscheid tussen verantwoordelijkheden van de opleidingen en verantwoordelijkheden van de beroepsgroep (de beroepsvereniging NVO) ná die opleiding.

2. Beroepscompetentieprofielen

Voor elk bekwaamheidsniveau binnen de beroepsgroep heeft de NVO een beroepscompetentieprofiel. Opleiders baseren zich op die profielen en ze zijn de norm voor de NVO-Kwaliteitsregisters.

3. Variëteit aan orthopedagogische interventies

Orthopedagogen beschikken over een breed handelingsrepertoire van bewezen effectieve orthopedagogische diagnostiek-, begeleidings- en behandelingsmethoden, waaronder therapieën en andere orthopedagogische interventies.

4. NVO-Kwaliteitsregisters

Orthopedagogen leggen specifieke werkervaring, scholing en intervisie vast in het bij hun vakbekwaamheidsniveau passende NVO-Kwaliteitsregister. Daarmee tonen zij ook hun specifieke handelingsrepertoire voor interventies aan (bijvoorbeeld systeemtherapie, kennis van jeugdbescherming of van onbegrepen gedrag in de gehandicaptenzorg of ggz). Zij kunnen uit zo'n Kwaliteitsregister een portfolio destilleren. Op die manier kunnen zij werkgevers en cliënten hun generieke vakbekwaamheidsniveau en specifieke aanvullende deskundigheden aantonen.

5. Verwijzing is maatwerk

De variëteit aan vraagstukken waar orthopedagogen behulpzaam bij kunnen zijn is groot en vergt vaak specifieke deskundigheden die na de opleiding, in het werkveld en door bijscholing zijn opgedaan. De match met de juiste orthopedagoog blijft dan ook maatwerk. Het generieke vakbekwaamheidsniveau van de opleiding in combinatie met dat wat een portfolio vertelt, helpt daarbij.

6. Flexibel en wendbaar

De beroepenstructuur voor orthopedagogische zorg stelt zorgaanbieders in staat individuele professionals flexibel in te zetten, door aantoonbare vakbekwaamheid te matchen met specifieke zorgvragen.

De structuur als geheel kan snel inspelen op maatschappelijke en innovatieve ontwikkelingen in de zorg door de periodieke aanpassing van de beroepscompetentieprofielen.

7. Doelmatig

De orthopedagogische beroepenstructuur is doelmatig; de kosten voor de ontwikkeling van beroepscompetentieprofielen en voor onderhoud en beheer van de NVO-Kwaliteitsregisters draagt de vereniging zelf. Opleiders zijn verantwoordelijk voor hun eigen aanpassingen. Wanneer uit onderzoek de wens en noodzaak van een orthopedagoog-specialist blijkt, is bekostiging nodig voor de opleiding tot orthopedagoog-specialist en vergt de ontwikkeling van een specialisme ook investering.

NB Orthopedagogische zorg die wordt geleverd is overigens óók doelmatig; preventief en aanvullend op het medische model dat veel andere zorgverleners hanteren.

Naar een complete beroepenstructuur voor orthopedagogische zorg

De NVO wil de komende jaren:

- systematisch onderzoek naar zorgvragen van cliënten, waar inzet van orthopedagogen helpend is;
- met werkgevers- en cliëntorganisaties komen tot afspraken over begeleiding aan startende basis-orthopedagogen – en de facilitering daarvan;
- met werkgevers- en cliëntorganisaties de behoefte aan een specialisme orthopedagogiek verkennen;
- tot doorontwikkeling van de NVO-Kwaliteitsregisters komen;
- bekostiging van de postmasteropleiding tot het BIG-geregistreerde beroep orthopedagoog-generalist.